Yearbook of the George Barițiu History Institute of Cluj-Napoca
Series *Humanistica*

ISSN 1584-4404

humanistica.ro

O analiză a rezumatelor articolelor de psihologie din revistele apărute în Cluj-Napoca

Monica Albu

How to cite this article:
Albu, Monica (2019) *O analiză a rezumatelor articolelor de psihologie din revistele apărute în Cluj-Napoca*, Yearbook of the George Barițiu History Institute of Cluj-Napoca, Series Humanistica, Vol. 17, pp. 129–144. DOI: 10.5281/zenodo.22966748

© 2019: The Publishing House of the Romanian Academy.
Humanistica Yearbook is published online since 2003.
Submit your article to Humanistica Yearbook: secretariat.dcsu@acad-cj.ro

O ANALIZĂ A REZUMATELOR ARTICOLELOR DE PSIHOLOGIE DIN REVISTELE APĂRUTE ÎN CLUJ-NAPOCA

Monica Albu

Institutul de Istorie „George Barițiu" din Cluj-Napoca
Departamentul de Cercetări Socio-Umane

Abstract. *AN ANALYSIS OF THE ABSTRACTS OF PSYCHOLOGY ARTICLES FROM THE JOURNALS PUBLISHED IN CLUJ-NAPOCA. The paper follows the extent to which the requirements on the content of the abstracts in four scientific journals from Cluj-Napoca publishing psychology articles are met: The Annual Review (Yearbook) of the «George Barițiu» History Institute in Cluj-Napoca, Series Humanistica; Cognition, Brain, Behavior. An Interdisciplinary Journal; Journal of Evidence-Based Psychotherapies, and Studia Psychologia-Paedagogia. Requirements on the content of abstracts have been formulated from the consultations dedicated to this topic and are generally based on the indications given by The Publication Manual of the American Psychological Association, sixth edition. They are dependent on the type of research described in the article accompanied by the abstract. The following types of research have been considered: empirical research, narrative review (non-systematic review, literature reviews), systematic reviews (research synthesis), meta-analysis, case study, and method or instrument development. All the psychology articles from the four journals published in 2009-2018 (N = 550) were analyzed. None of the journals specify in the author's instructions what information should be included in the abstracts. For this reason, the content of abstracts analyzed differs according to the authors of the articles. For each type of research, there is a very low frequency of abstracts that meet all or almost all of the requirements. The research should be extended to all journals containing psychology articles published in Romania.*

Keywords: *psychological journals, abstract components.*

INTRODUCERE

Scopul unui rezumat este de a descrie pe scurt conținutul articolului pe care îl însoțește. Rezumatul are un rol deosebit de important, întrucât, de obicei, este parcurs înaintea articolului şi stă la baza deciziei cititorului de a lectura lucrarea (Cherry, 2018).

Anuarul Inst. de Istorie „G. Barițiu" din Cluj-Napoca, Series Humanistica, tom. XVII, 2019, p. 129-144

Majoritatea articolelor care oferă informații cu privire la structura, conținutul și stilul rezumatului unui articol de psihologie au la bază *The Publication Manual of the American Psychological Association*, denumit, în continuare, *Manualul APA*. Acesta a fost elaborat de Asociația Psihologilor Americani în anul 1929, cu scopul de a asigura consecvența lucrărilor publicate în domeniul psihologiei, dar a fost rapid preluat și de alte domenii din științele sociale și comportamentale („What Are the Different Editing Styles", 2017). Acum este în uz cea de a șasea ediție a *Manualului APA*, apărută în anul 2010.

Prima ediție a *Manualului APA* avea șapte pagini și conținea o serie de recomandări cu privire la redactarea articolelor științifice, care nu erau obligatoriu de urmat de către autori și editori, permiteau excepții, însă aveau rolul de a oferi un suport în cazul dubiilor (M. Bentley, C. A. Peerenboom, F. W. Hodge, E.B. Passano, H. C. Warren, M.F. Washburn, 1929, *apud* Breitenbach, 2016). Ultima ediție, mult mai vastă, având peste 250 de pagini, conține opt capitole, ordonate conform etapelor de realizare a unei lucrări științifice destinate publicării. Capitolul al doilea (*Manuscript Structure and Content*) cuprinde un paragraf referitor la redactarea rezumatului (*2.04. Abstract*). Și această ediție, care formulează cerințe clare de scriere a unui articol, recunoaște că uneori sunt necesare variante alternative, autorii trebuind „să stabilească un echilibru între regulile din *Manualul APA* și o judecată sănătoasă" (American Psychological Association, 1994, *apud* American Psychological Association, 2010a, pag. 5).

Lucrările despre scrierea unui rezumat enumeră o serie de cerințe, dintre care unele se regăsesc în mai multe surse bibliografice, iar altele figurează în câte o singură sursă. Sintetizând aceste cerințe, am ajuns la concluzia că un rezumat bun trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

- să nu repete sau să reformuleze titlul lucrării, întrucât rezumatul este întotdeauna însoțit de titlu (wikiHow, f.d.);
- să urmeze structura lucrării la care se referă, respectiv, să prezinte pe scurt, în ordine, secțiunile: Introducere, Metode, Rezultate și Discuții (Cherry, 2018; Scott, 2014; „Writing an Empirical Paper in APA Style", 2010);
- să conțină elementele cele mai importante din articol – patru sau cinci elemente esențiale, concepte sau rezultate (Cherry, 2018) −, formulate în alt mod decât în lucrare („How to Write an Abstract in APA", f.d.; Scott, 2014; „wikiHow", f.d.);
- să nu conțină informații care nu sunt incluse în lucrare („Abstracts", f.d.; Cherry, 2018; „How to Write an Abstract in APA", f.d.; wikiHow, f.d.) și nici informații care nu sunt absolut necesare („How to Write an Abstract", f.d.; „How to Write an Abstract in APA", f.d.);
- să nu conțină trimiteri la bibliografie (Scott, 2014; „Requirements for PsycINFO Abstracts", f.d.), tabele și figuri („Requirements for PsycINFO Abstracts", f.d.), abrevieri, acronime și simboluri („Abstracts", f.d.; „How to Write an Abstract in APA", f.d.; „wikiHow", f.d.);

- să nu comenteze sau justifice rezultatele obținute („How to Write an Abstract in APA", f.d.; „wikiHow", f.d.);
- să fie clar, aşa încât să poată fi înțeles atât de specialişti, cât şi de ne-specialişti („How to Write an Abstract", f.d.);
- să conțină suficiente informații, astfel încât să poată fi înțeles fără a fi necesară lecturarea întregii lucrări („Writing an Empirical Paper in APA Style", 2010).

Manualul APA recomandă ca un rezumat să conțină cel mult 150-250 de cuvinte, dar limita maximă diferă de la o revistă la alta (Cherry, 2018).

Există două tipuri de rezumate: descriptive şi informative.

Rezumatele descriptive enunță tema principală şi scopul cercetării, menționează datele şi metodele utilizate şi, adesea, arată relevanța cercetării şi formulează concluziile acesteia (Camps, 2010). Rezultatele sunt omise sau sunt sintetizate într-o singură frază. Uneori, rezumatele de acest tip prezintă doar organizarea lucrării.

Rezumatele informative indică obiectivele cercetării, cum şi de ce a fost efectuată cercetarea, ce s-a aflat în urma cercetării şi dacă rezultatele obținute sunt semnificative (Camps, 2010). Aceste rezumate sunt, de obicei, realizate în conformitate cu modelul *IMRaD* („The IMRaD Format", 2017), adică sunt compuse din secțiunile Introducere, Metode, Rezultate şi Discuții (în limba engleză: **I**ntroduction, **M**ethods, **R**esults, **a**nd **D**iscussion).

În ceea ce priveşte organizarea informației pe care o conțin, rezumatele pot fi (Camps, 2010):

- ***structurate***: conțin câte un paragraf pentru fiecare secțiune a articolului;
- ***semistructurate***: sunt asemănătoare celor structurate, însă conțin un singur paragraf, în care fiecare frază corespunde unei secțiuni;
- ***nestructurate***: conțin un singur paragraf şi fie că nu se referă la toate secțiunile articolului, fie că nu se fac delimitări între secțiuni.

În general, rezumatele informative sunt structurate sau semistructurate, iar rezumatele descriptive sunt nestructurate.

Conținutul rezumatului unui articol depinde de tipul cercetării care a stat la baza respectivului articol.

a. Lucrările care descriu ***cercetări empirice*** prezintă rezultatele prelucrării unor date ştiințifice cantitative (şi uneori calitative) despre un fenomen din lumea reală (Pasek, 2012).

Atunci când articolul descrie o cercetare empirică, rezumatul trebuie să conțină („Abstracts", f.d.; Cherry, 2018; „How to Write an Abstract, f.d.; Requirements for PsycINFO Abstracts", f.d.):

- scopul cercetării;
- prezentarea participanților la cercetare (număr, gen, vârstă şi/sau alte caracteristici importante);
- descrierea, pe scurt, a metodei de cercetare utilizată;
- precizarea locului unde s-a desfăşurat cercetarea (dacă este important sau neobişnuit);

- principalele rezultate;
- concluziile sau implicaţiile cercetării;
- eventual, direcţii noi de cercetare pornind de la rezultatele obţinute.

b. Articolele care conţin ***sinteze ale unor lucrări ştiinţifice*** discută sub aspect teoretic despre nivelul de dezvoltare al unei anumite teme, pe baza rezultatelor cercetărilor ştiinţifice publicate în lucrări existente în baze de date (Ferrari, 2015; Rother, 2007). Cele mai multe articole de acest fel fac parte din două categorii:

- sinteze narative sau sinteze non-sistematice (în limba engleză: narrative reviews, non-systematic reviews sau literature reviews);
- sinteze sistematice sau evaluări sistematice (în limba engleză: systematic reviews sau research synthesis).

Unii autori (Green, Johnson & Adams, 2006) consideră că din categoria sintezelor sistematice fac parte sintezele sistematice calitative (cele care, în general, sunt denumite „sinteze sistematice") şi sintezele sistematice cantitative (cele cunoscute sub denumirea de „meta-analize").

Sintezele narative descriu şi discută situaţia cunoştinţelor despre o temă specifică, sub aspect teoretic, şi al condiţiilor în care acestea au apărut. Ele nu precizează tipurile de baze de date în care au fost căutate lucrările ştiinţifice, criteriile de includere în cercetare a lucrărilor găsite în aceste baze de date şi abordările metodologice utilizate în realizarea cercetării, ci doar analizează critic cărţi şi articole care tratează tema investigată (Rother, 2007).

Rezumatul unei sinteze narative poate fi descriptiv sau informativ (Ferrari, 2015), dar foarte multe reviste impun ca acesta să conţină următoarele informaţii (Green et al., 2006):

- obiectivele cercetării;
- condiţiile în care a fost realizată cercetarea (motivele realizării cercetării şi o privire de ansamblu asupra contextului);
- metodele utilizate pentru efectuarea cercetării;
- discuţii;
- concluziile rezultate din cercetare care constituie o noutate în domeniu;
- contribuţia pe care această cercetare o aduce literaturii ştiinţifice.

Sintezele sistematice răspund unei întrebări de cercetare prin colectarea şi rezumarea tuturor evidenţelor empirice care îndeplinesc criteriile de eligibilitate stabilite a priori („Systematic reviews and meta-analyses", f.d.). Lucrările de acest fel au următoarele caracteristici (Moher et al., 2015):

- au obiective clare şi utilizează metode explicite şi reproductibile;
- realizează o căutare sistematică pentru a identifica toate studiile care satisfac criteriile de eligibilitate stabilite;
- evaluează validitatea informaţiilor din studiile pe care le includ (de exemplu, evaluează riscul de a produce erori sistematice şi încrederea în estimările făcute);
- sintetizează şi prezintă sistematic particularităţile şi concluziile studiilor pe care le includ.

Pentru articolele care conţin sinteze sistematice, rezumatul ar trebui să cuprindă (Moher, Liberati, Tetzlaff, Altman, The PRISMA Group, 2009; B. S. Budgell, 2009, *apud* Sava, 2013; „Requirements for PsycINFO Abstracts", f.d.):

- contextul în care a fost efectuată cercetarea;
- obiectivele cercetării;
- sursa datelor (de exemplu, perioada în care au fost publicate articolele şi bazele de date din care au fost extrase acestea, precizând cuvintele folosite la căutarea articolelor şi tipurile de lucrări selectate);
- modul în care s-a făcut selecţia studiilor (criteriile de includere a lucrărilor);
- participanţi şi intervenţii (dacă este cazul);
- metodele de evaluare a studiilor şi de sinteză a informaţiilor;
- rezultate sintetice;
- limite ale cercetării;
- concluzii;
- implicaţii ale principalelor constatări.

c. ***Meta-analiza*** este „o sinteză matematică a rezultatelor din două sau mai multe studii primare care formulează aceeaşi ipoteză în acelaşi mod" (Greenhalgh, 1997, în caseta *Summary points*). Ea „combină rezultatele mai multor lucrări diferite într-un raport, pentru a crea o singură estimare, mai precisă, a unui efect" (Ferrer, 1998, pag. 579).

Meta-analiza este utilizată în majoritatea sintezelor sistematice. La rândul ei, meta-analiza se bazează, de obicei, pe o sinteză sistematică a literaturii de specialitate. Totuşi, există şi meta-analize realizate doar pe baza câtorva cercetări disponibile care nu au făcut obiectul unei sinteze sistematice (Sava, 2013).

Rezumatul unei lucrări care conţine o meta-analiză trebuie să cuprindă următoarele informaţii (Cherry, 2018; Cooper, 2010):

- problema cercetată (relaţiile investigate);
- criteriile pentru selectarea studiilor incluse în cercetare;
- caracteristicile participanţilor incluşi în studiile primare;
- metodele folosite în meta-analiză (se indică dacă s-a utilizat un model cu efecte fixe sau unul cu efecte aleatorii);
- principalele rezultate (se includ cele mai importante mărimi ale efectelor şi moderatorii importanţi ai acestor mărimi ale efectelor);
- concluzii;
- limite ale cercetării;
- implicaţii ale rezultatelor în teorie, politică şi/sau practică.

d. Conform celei de a şasea ediţii a *Manualului APA*, ***studiul de caz*** „se prezintă ca o colecţie de informaţii cu privire la o persoană sau o entitate la care a fost identificată o problemă şi oferă o soluţie sau indică necesitatea de a efectua cercetări noi" (Sweet, f.d., primul paragraf).

Rezumatul unei lucrări care conţine un studiu de caz trebuie să cuprindă („Abstracts", f.d.; Cherry, 2018; Gorman, 2017):

- principalele caracteristici ale cazului studiat;
- problema prezentată de cazul studiat;
- soluția problemei (dacă a fost găsită şi este aplicabilă) sau/şi întrebări pentru cercetări viitoare rezultate din studiul de caz.

e. Pentru lucrările care prezintă ***o metodă nouă (sau un instrument nou)***, rezumatul trebuie să conțină („Abstracts", f.d.):

- categoria din care face parte metoda propusă sau analizată;
- scopul construirii metodei;
- cum a fost construită metoda;
- principalele caracteristici ale metodei;
- domeniul în care va putea fi aplicată metoda.

Publicațiile Asociației Psihologilor Americani pun accentul pe rezumatele orientate pe concluzii, fiind de interes ceea ce s-a obținut în urma cercetării şi semnificația rezultatelor (American Psychological Association, 2010b).

SCOPUL CERCETĂRII

Cercetarea de față își propune să verifice dacă rezumatele articolelor de psihologie din revistele ştiințifice publicate în Cluj-Napoca în ultimii 10 ani respectă, în ceea ce priveşte conținutul, cerințele enunțate mai sus.

METODE

Populații investigate[1]

Au fost analizate rezumatelor tuturor articolelor de psihologie apărute în perioada 2009-2018 în următoarele patru reviste (enumerate în ordine alfabetică):

- *Anuarul Institutului de Istorie „George Barițiu". Seria Humanistica* (***Anuar***);
- *Cognition, Brain, Behavior. An Interdisciplinary Journal* (***CBB***);
- *Journal of Evidence-Based Psychotherapies* (***JEBP***);
- *Studia Psychologia-Paedagogia* (***Studia***).

Fiecare dintre aceste publicații este indexată în cel puțin trei baze de date internaționale. *Journal of Evidence-Based Psychotherapies* este singura revistă de psihologie din România care este indexată în Thomson ISI/Web of Science.

Anuarul Institutului de Istorie „George Barițiu". Seria Humanistica este publicația Departamentului de Cercetări Socio-Umane al Institutului de Istorie „George Barițiu". Apare anual, începând din 2003, şi conține lucrări teoretice şi

[1] Informațiile despre reviste au fost preluate din paginile web ale acestora, în data de 6.06.2019: *Anuarul Institutului de Istorie „George Barițiu". Seria Humanistica*: http://www.humanistica.ro/index_ro.htm

Cognition, Brain, Behavior. An Interdisciplinary Journal: http://www.cbbjournal.ro/index.php/en/ *Journal of Evidence-Based Psychotherapies*: http://jebp.psychotherapy.ro/

Studia Psychologia-Paedagogia: http://studia.ubbcluj.ro/serii/psychologia/

empirice din domeniile: economie, drept, filosofie, psihologie, ştiinţele educaţiei, sociologie şi antropologie.

Revista *Cognition, Brain, Behavior. An Interdisciplinary Journal* este editată de un grup internaţional format din oameni de ştiinţă. Este continuatoarea revistei *Cogniţie, Creier, Comportament/ Cognition, Brain, Behavior* care a fost publicaţia oficială a Asociaţiei de Ştiinţe Cognitive din România. Apare trimestrial şi conţine articole din domeniul ştiinţelor cognitive.

Revista *Journal of Evidence-Based Psychotherapies* provine din publicaţia *Journal of Cognitive and Behavioral Psychotherapies*, care a apărut în perioada 2001-2013. Este editată de un grup de cadre didactice universitare de la Institutul Internaţional de Studii Avansate în Psihoterapie şi Sănătate Mintală Aplicată din cadrul Universităţii „Babeş-Bolyai". Apare, în general, de două ori pe an; doar în anul 2013 au apărut şi două numere speciale, fiecare pe o anumită temă. Publică articole teoretice şi empirice din domeniile: psihoterapii validate ştiinţific, psihologie, psihiatrie, specialităţi ale medicinei şi ramuri ştiinţifice înrudite cu acestea.

Studia Psychologia-Paedagogia este revista Facultăţii de Psihologie şi Ştiinţe ale Educaţiei din cadrul Universităţii „Babeş-Bolyai". Apare de două ori pe an. Conţine articole din domeniile psihologie şi ştiinţele educaţionale.

În instrucţiunile pentru autori, trei dintre cele patru reviste precizează numai lungimea maximă a rezumatului, nu şi ceea ce trebuie să conţină acesta. Doar *Studia Psychologia-Paedagogia* menţionează că în rezumat vor fi incluse principalele rezultate şi concluziile cele mai importante ale cercetării şi nu vor fi cuprinse trimiteri la bibliografie şi referiri la figuri.

Prelucrări statistice

Constatările făcute asupra rezumatelor analizate sunt prezentate sub formă de frecvenţe. Au fost calculate procente numai atunci când totalul la care se făcea raportarea era cel puţin egal cu 100.

Nu au fost efectuate teste statistice deoarece au fost analizate populaţii (toate articolele de psihologie din cele patru reviste apărute în perioada 2009-2018), nu doar eşantioane.

REZULTATE

În toate cele patru reviste sunt prezente atât rezumate descriptive, cât şi rezumate informative.

Pentru majoritatea articolelor (89,5% din total), a putut fi identificat din rezumat tipul cercetării pe care o descriu (tabelul 1). Sub acest aspect, cel mai bine se prezintă rezumatele articolelor din *Anuar*, în care tipul cercetării a fost recunoscut pentru toate articolele. În schimb, în cazul revistei *Studia*, pentru aproape un sfert dintre articole (23,1%) nu a rezultat din rezumat tipul cercetării efectuate.

Tabelul 1
Tipurile cercetărilor prezentate în articolele analizate
(în ordinea descrescătoare a frecvenței)

Tipul cercetării	Revista				Total
	Anuar	*CBB*	*JEBP*	*Studia*	
cercetare empirică	26	174	143	61	404
sinteză narativă	4	22	4	10	40
prezentare metodă nouă sau instrument nou	3	5	11	5	24
studiu de caz	0	4	3	6	13
sinteză sistematică	0	3	2	1	6
meta-analiză	0	0	5	0	5
tipul cercetării nu a fost identificat	0	14	19	25	58
Total	**33**	**222**	**187**	**108**	**550**

Dintre articolele pentru care a fost identificat tipul cercetării, mai mult de jumătate (82,1%) descriu cercetări empirice. Frecvența acestora este apropiată de trei sferturi în *Studia* (61 din 83) şi depăşeşte trei sferturi în celelalte reviste, pentru *JEBP* ajungând la 85,1%. Sunt foarte puține articolele care prezintă sinteze sistematice şi meta-analize (1,2%, respectiv 1% din totalul articolelor pentru care a fost identificat tipul cercetării).

În continuare, va fi prezentat modul în care sunt îndeplinite cerințele referitoare la conținutul rezumatului, în funcție de tipul cercetării pe care o descrie articolul, în ordinea în care tipurile de cercetări figurează în *Introducere*.

Rezumatele articolelor care conțin cercetări empirice

Majoritatea rezumatelor articolelor care descriu cercetări empirice (99,2%) enunță *scopul cercetării*. Frecvența celor care omit acest lucru este mai mare în *Anuar* (3 din 26) şi mai redusă în *JEBP* (3 din 143).

Mai mult de două treimi dintre rezumate (69,8%) indică *numărul participanților* la cercetare. Cea mai mare frecvență a rezumatelor care nu precizează numărul de participanți se înregistrează în *Studia* (34 din 61), iar cea mai mică în *Anuar* (1 din 26).

În majoritatea rezumatelor (68,1%) nu sunt furnizate *informații despre participanți* (gen, vârstă etc.). Cele mai multe rezumate care conțin asemenea informații se găsesc în *Anuar* (20 din 26), iar cele mai puține în *Studia* (15 din 61).

Metodele şi instrumentele de cercetare folosite sunt indicate în majoritatea rezumatelor: detaliat în 35,6% dintre rezumate şi parțial în 38,4%. Cele mai multe rezumate care nu menționează aceste informații se găsesc în *Anuar* (11 din 26), iar cele mai puține în *JEBP* (23 din 143).

Locul unde s-a efectuat cercetarea nu este, în general, menţionat, însă această informaţie nu este obligatorie. Doar 11,1% dintre rezumate indică locul cercetării.

Cele mai multe rezumate (66,8%) prezintă *rezultatele obţinute* doar în cuvinte, 5,9% notează unele rezultate în cuvinte, iar altele cu valori numerice şi doar 7,2% le indică atât în cuvinte, cât şi numeric. Este destul de mare frecvenţa rezumatelor care nu conţin rezultatele cercetării (20%). Cele mai multe dintre ele sunt publicate în *Studia* (23 din 61), iar cele mai puţine în *JEBP* (13 din 143).

Concluziile şi/sau implicaţiile rezultatelor cercetării figurează numai în 39,3% dintre rezumate. Rezumatele care le menţionează au cea mai mare frecvenţă în *CBB* (84 din 174), iar cea mai mică frecvenţă în *Anuar* (4 din 26).

Sunt foarte rare rezumatele care conţin *direcţii de continuare a cercetării*, doar 5,6%, cele mai multe fiind publicate în *JEBP* (11 din 143), iar cele mai puţine în *Studia* (2 din 61).

Un singur rezumat (publicat în *JEBP*) satisface toate cele şapte cerinţe pentru rezumatele articolelor care descriu cercetări empirice şi un singur articol (publicat în *Studia*) nu îndeplineşte niciuna dintre aceste cerinţe (tabelul 2). Cele mai multe dintre rezumate satisfac câte patru cerinţe (32,4%) sau cinci cerinţe (25,0%). Rezumatele care îndeplinesc cel puţin patru cerinţe au cea mai mare frecvenţă în *JEBP* (118 din 143), iar cea mai mică frecvenţă în *Studia* (24 din 61).

Tabelul 2

Numărul de cerinţe îndeplinite de rezumatele articolelor care conţin o cercetare empirică (numărul maxim = 7)

Număr de cerinţe	Revista				Total	
	Anuar	*CBB*	*JEBP*	*Studia*	Frecvenţa	%
0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	1 (1)	1 (1)	0,2
1	0 (0)	4 (5)	1 (1)	9 (10)	14 (16)	3,5
2	0 (0)	25 (24)	7 (7)	13 (12)	45 (43)	11,1
3	5 (5)	35 (37)	17 (19)	14 (15)	71 (76)	17,6
4	10 (12)	57 (57)	50 (50)	14 (13)	131 (132)	32,4
5	11 (9)	40 (41)	44 (48)	6 (6)	101 (104)	25,0
6	0 (0)	13 (10)	23 (18)	4 (4)	40 (32)	9,9
7	0 (0)	0 (0)	1 (1)	0 (0)	1 (1)	0,2
Total	26	174	143	61	404	100,0

Observaţii.

1. Cerinţele urmărite au fost: scopul cercetării; numărul de participanţi; informaţii despre participanţi; metode şi instrumente folosite; rezultate obţinute; concluzii şi/sau implicaţii; direcţii de continuare a cercetării.

2. Între paranteze s-au notat frecvenţele rezumatelor care îndeplinesc cerinţe dintre primele şase de mai sus, fiind omisă cerinţa referitoare la direcţiile de continuare a cercetării, care este opţională.

Rezumatele articolelor care conţin sinteze narative

Aproape două treimi dintre rezumatele articolelor care conţin sinteze narative (25 din 40) enunţă *obiectivele cercetării*. Aceste rezumate sunt mai frecvente în *Studia* (8 din 10), în celelalte reviste frecvenţa lor fiind apropiată de jumătate (2 din 4 în *Anuar*, 13 din 22 în *CBB* şi 2 din 4 în *JEBP*).

În majoritatea rezumatelor (33 din 40) nu sunt notate *motivele efectuării cercetării*. Cele mai multe rezumate care indică motivele au fost publicate în *Studia* (3 din 10), iar cele mai puţine în *Anuar* (0).

Mai mult de trei sferturi dintre rezumate (31 din 40) nu menţionează *contextul în care a fost efectuată cercetarea*. Frecvenţa acestor rezumate este mai mare în *Anuar* (toate cele 4 rezumate) şi mai redusă în *CBB* (16 din 22).

Majoritatea rezumatelor (34 din 40) nu descriu *metodele utilizate* în realizarea sintezei narative. În această situaţie se află toate rezumatele publicate în *Anuar* şi în *JEBP*.

Trei sferturi dintre rezumate (30 din 40) nu conţin *discuţii* pe marginea rezultatelor cercetării. Rezumatele de acest fel sunt mai numeroase în *Anuar* (4 din 4) şi mai puţin frecvente în *CBB* (15 din 22).

Cele mai multe dintre rezumate (33 din 40) nu menţionează *concluziile* cercetării. Frecvenţa acestor rezumate este mai mare în *Studia* (9 din 10) şi mai redusă în *Anuar* (3 din 4) şi în *JEBP* (3 din 4).

Mai mult de trei sferturi dintre rezumate (33 din 40) nu spun nimic despre *contribuţia* adusă de cercetările pe care le descriu. Acest aspect este ignorat de toate rezumatele publicate în *JEBP* (4 rezumate) şi în *Studia* (10 rezumate). În schimb, este precizat de trei dintre cele patru rezumate publicate în *Anuar*.

Dintre cele 40 de rezumate analizate, niciunul nu satisface toate cele şapte cerinţe pentru rezumatele articolelor care conţin sinteze narative (tabelul 3). Doar trei rezumate (două publicate în *CBB* şi unul publicat în *Studia*) îndeplinesc patru dintre cerinţe, iar patru rezumate nu satisfac niciuna dintre cerinţe.

Tabelul 3

Numărul de cerinţe îndeplinite de rezumatele articolelor care conţin o sinteză narativă (numărul maxim = 7)

Număr de cerinţe	Revista				Total
	Anuar	*CBB*	*JEBP*	*Studia*	
0	0	1	1	2	4
1	2	8	0	2	12
2	2	8	3	3	16
3	0	3	0	2	5
4	0	2	0	1	3
Total	4	22	4	10	40

Observaţie. Cerinţele urmărite au fost: obiectivele cercetării; motivele efectuării cercetării; contextul cercetării; metode utilizate; discuţii; concluzii; contribuţia adusă de cercetare.

Rezumatele articolelor care conţin sinteze sistematice

Un singur rezumat dintre cele şase care descriu sinteze sistematice prezintă *contextul în care a fost realizată cercetarea*. Acesta a fost publicat în *JEBP*.

Doar jumătate dintre rezumate precizează *obiectivele* cercetării.

Două treimi dintre rezumate indică *sursa datelor* prelucrate (trei rezumate conţin informaţii detaliate, iar unul doar informaţii parţiale).

Criteriile de includere a articolelor în cercetare figurează numai în două rezumate (ambele publicate în *JEBP*).

Niciun rezumat nu se referă la *participanţii* cuprinşi în studiu şi la *intervenţiile efectuate asupra participanţilor*. Dar aceste informaţii nu sunt obligatorii în rezumatele articolelor care conţin sinteze sistematice.

Metodele de evaluare a studiilor şi de sinteză a informaţiilor, *limitele cercetării* şi *implicaţiile principalelor constatări* nu sunt menţionate în niciun rezumat.

Majoritatea rezumatelor (4 din 6) prezintă sintetic *rezultatele cercetării*.

Numai două rezumate formulează *concluzii* ale cercetării.

Dintre cele şase rezumate analizate, niciunul nu satisface toate cele nouă cerinţe pentru rezumatele articolelor care conţin sinteze sistematice (tabelul 4). Un singur rezumat (publicat în *JEBP*) îndeplineşte cinci dintre cerinţe.

Tabelul 4

Numărul de cerinţe îndeplinite de rezumatele articolelor care conţin o sinteză sistematică (numărul maxim = 9)

Număr de cerinţe	Revista			Total
	CBB	*JEBP*	*Studia*	
1	2	0	0	2
2	0	0	1	1
3	0	1	0	1
4	1	0	0	1
5	0	1	0	1
Total	3	2	1	6

Observaţie. Cerinţele urmărite au fost: contextul cercetării; obiectivele cercetării; sursa datelor; modul de selecţie a studiilor; metode de evaluare a studiilor şi de sinteză a informaţiilor; rezultate sintetice; limite ale cercetării; concluzii; implicaţii.

Rezumatele articolelor care conţin meta-analize

Articole care, conform rezumatului, cuprind meta-analize au fost publicate numai în *JEBP*. Dintre cele cinci rezumate analizate:

- patru amintesc *relaţiile investigate* în cadrul cercetării (trei detaliat şi unul parţial);
- numai unul menţionează *criteriile de selectare a studiilor analizate*;

- doar unul descrie (parțial) *caracteristicile participanților* cuprinşi în meta-analiză;
- unul precizează *metodele folosite* în meta-analiză;
- toate prezintă *rezultatele* obținute;
- patru formulează *concluziile* cercetării;
- două amintesc câteva *limite* ale cercetării;
- niciunul nu face referiri la *implicațiile rezultatelor* în teorie, politică şi/sau practică.

Dintre cele cinci rezumate analizate, niciunul nu satisface toate cele opt cerințe pentru rezumatele articolelor care conțin meta-analize (tabelul 5) şi doar unul îndeplineşte şase dintre aceste cerințe (fiind omise descrierea participanților şi implicațiile rezultatelor).

Tabelul 5
Numărul de cerințe îndeplinite de rezumatele articolelor care conțin o meta-analiză (numărul maxim = 8)

Număr de cerințe	Revista	Total
	JEBP	
2	1	1
3	2	2
4	1	1
6	1	1
Total	5	5

Observație. Cerințele urmărite au fost: relațiile investigate; criteriile de selectare a studiilor; caracteristicile participanților; metode folosite; rezultate; concluzii; limite ale cercetării; implicațiile rezultatelor.

Rezumatele articolelor care conțin studii de caz

Dintre rezumatele articolelor care descriu studii de caz, mai puțin de jumătate (6 din 13) oferă informații cu privire la *caracteristicile cazului*, iar în două dintre aceste rezumate caracteristicile sunt prezentate sumar. În *Studia*, majoritatea rezumatelor (5 din 6) nu menționează nimic despre caracteristicile cazului.

Problema prezentată de cazul studiat este descrisă în mai mult de două treimi dintre rezumate (9 din 13), în peste jumătate dintre ele (7) fiind oferite detalii. Doar în revista *Studia* majoritatea rezumatelor (4 din 6) omit să menționeze problema prezentată de caz.

Soluția problemei cazului este notată în mai puțin de jumătate dintre rezumate (5 din 13), fiind prezentată în toate rezumatele din *JEBP* (3) şi nefiind menționată în niciun rezumat din *CBB* (4).

În niciun rezumat nu sunt formulate *întrebări pentru cercetări viitoare*.

Dintre cele 13 rezumate analizate, în trei nu este satisfăcută niciuna dintre cele patru cerințe pentru rezumatele articolelor care descriu studii de caz (tabelul 6). Toate aceste rezumate sunt din *Studia*. Numai două rezumate (ambele din *JEBP*) fac referiri, mai mult sau mai puțin detaliate, la trei dintre cerințe.

Tabelul 6
Numărul de cerințe îndeplinite de rezumatele articolelor care conțin un studiu de caz (numărul maxim = 4)

Număr de cerințe	Revista			Total
	CBB	*JEBP*	*Studia*	
0	0	0	3	3
1	1	0	1	2
2	3	1	2	6
3	0	2	0	2
Total	4	3	6	13

Observație. Cerințele urmărite au fost: caracteristicile cazului; problema prezentată de caz; soluția problemei; întrebări pentru cercetări viitoare.

Rezumatele articolelor care prezintă o metodă nouă sau un instrument nou

Majoritatea rezumatelor (18 din 24) precizează sau permit să se deducă (din denumirea instrumentului sau a metodei) din ce *categorie face parte metoda sau instrumentul* care constituie obiectul articolului.

Aproximativ jumătate dintre rezumate (10) nu menționează *scopul construirii metodei sau a instrumentului*. Frecvența acestor rezumate este mai mare în *Studia* (4 din 5) şi mai redusă în celelalte reviste (1 din 3 în *Anuar*, 2 din 5 în *CBB* şi 3 din 11 în *JEBP*).

Aproape două treimi dintre rezumate (15) nu fac nicio mențiune despre *modul în care s-a procedat pentru construirea metodei sau a instrumentului*. Doar două rezumate (unul din *Anuar* şi unul din *JEBP*) oferă informații detaliate în acest sens, celelalte rezumate furnizând informații sumare sau neclare.

De asemenea, aproape două treimi dintre rezumate (15) nu descriu *caracteristicile metodei sau ale instrumentului*. Numai două rezumate (ambele din *Anuar*) oferă detalii despre caracteristici. În şase rezumate apar doar mențiuni sumare, iar într-un rezumat descrierea caracteristicilor este neclară.

Trei sferturi dintre rezumate (18) nu precizează în ce *domenii poate fi utilizată/utilizat metoda/instrumentul*. Cel mai bine în această privință se situează *CBB*, unde două din cinci rezumate indică domeniile posibile de utilizare.

Dintre cele 24 de rezumate analizate, doar unul (publicat în *JEBP*) satisface toate cele cinci cerințe pentru rezumatele articolelor care prezintă o nouă metodă sau un nou instrument (tabelul 7), însă şi acesta oferă numai informații parțiale

despre modul în care a fost construită scala pe care o descrie şi despre caracteristicile ei. Fiecare rezumat îndeplineşte cel puțin o cerință.

Tabelul 7
Numărul de cerințe îndeplinite de rezumatele articolelor care prezintă o nouă metodă sau un nou instrument (numărul maxim = 5)

Număr de cerințe	Revista				Total
	Anuar	*CBB*	*JEBP*	*Studia*	
1	0	1	2	3	6
2	0	2	4	2	8
3	2	2	3	0	7
4	1	0	1	0	2
5	0	0	1	0	1
Total	3	5	11	5	24

Observație. Cerințele urmărite au fost: categoria din care face parte metoda/instrumentul; scopul construirii metodei/instrumentului; modul de construire a metodei/instrumentului; caracteristici ale metodei/instrumentului; domeniul de utilizare a metodei/instrumentului.

CONCLUZII

Cele patru reviste analizate se deosebesc între ele atât prin frecvența relativă a tipurilor cercetărilor care stau la baza articolelor de psihologie pe care le cuprind – deşi în fiecare revistă predomină articolele care descriu cercetări empirice −, cât şi prin gradul în care rezumatele articolelor îndeplinesc fiecare dintre cerințele enumerate în *Introducere*.

Conținutul rezumatelor din revistele analizate este dependent de autorii articolelor. În absența unor indicații clare, impuse de fiecare revistă, cu privire la modul de realizare a rezumatelor, autorii sunt cei care decid ce informații să includă în rezumate.

Dintre cerințele prezentate în *Introducere*, sunt îndeplinite:

- între 0 şi 7 (din 7) de rezumatele articolelor care conțin cercetări empirice;
- între 0 şi 4 (din 7) de rezumatele articolelor care conțin sinteze narative;
- între 1 şi 5 (din 9) de rezumatele articolelor care conțin sinteze sistematice;
- între 2 şi 6 (din 8) de rezumatele articolelor care conțin meta-analize;
- între 0 şi 3 (din 4) de rezumatele articolelor care conțin studii de caz;
- între 1 şi 5 (din 5) de rezumatele articolelor care prezintă o metodă nouă sau un instrument nou.

Pentru fiecare tip de cercetare sunt foarte puține rezumatele care satisfac toate sau aproape toate cerințele.

Constatările făcute atrag atenția asupra utilității indicării, de către fiecare revistă, a informațiilor pe care ar trebui să le conțină rezumatele.

LIMITE ALE CERCETĂRII

Uneori, aprecierea dacă un rezumat îndeplineşte sau nu o anumită cerință referitoare la conținut a fost subiectivă, textul rezumatului nefiind suficient de clar. Ar fi fost utile analizarea fiecărui rezumat de cel puțin doi evaluatori sau de acelaşi evaluator de mai multe ori şi lămurirea eventualelor neconcordanțe apărute în apreciere.

DIRECȚII DE CONTINUARE A CERCETĂRII

Cercetarea ar putea fi extinsă asupra tuturor revistelor din România care conțin articole de psihologie, pentru a determina dacă acestea le oferă autorilor informații cu privire la conținutul rezumatelor şi a urmări gradul în care sunt îndeplinite cerințele.

BIBLIOGRAFIE

American Psychological Association. (2010a). *Introduction*. În: *The Publication Manual of the American Psychological Association*. Sixth Edition. Washington, DC: American Psychological Association. La adresa http://www.apastyle.org/manual/introduction.pdf (accesat în 16.08.2018).

American Psychological Association. (2010b). *Preparing manuscripts for publication in psychology journals: A guide for new authors*. La adresa https://www.apa.org/pubs/authors/new-author-guide.pdf (accesat în 16.08.2018).

Breitenbach, A. (14 iulie 2016). *The origins of APA style.* La adresa http://blog.apastyle.org/apastyle/2016/07/the-origins-of-apa-style.html (accesat în 16.08.2018).

Camps, D. (2010). The Abstract: the letter of presentation for a scientific paper. *Colombia Médica*, 41(1), 82-84. La adresa http://www.scielo.org.co/scielo.php?script=sci_ arttext&pid=S1657-95342010000100011 (accesat în 20.11.2018).

Cherry, K. (12 iunie 2018). How to write an APA abstract. *Tips for creating an abstract in APA style*. La adresa https://www.verywellmind.com/how-to-write-an-abstract-2794845 (accesat în 16.08.2018).

Cooper, H. (2010). *Research synthesis and meta-analysis: A step-by-step approach*. Thousand Oaks, CA: Sage. La adresa https://wmich.edu/sites/default/files/attachments/u58/2015/MARS.pdf (accesat în 22.11.2018).

Ferrari, R. (2015). Writing narrative style literature reviews. *Medical Writing*, 24(4), 230-235. La adresa https://www.researchgate.net/publication/288039333_Writing_narrative_style_literature_reviews (accesat în 12.11.2018).

Ferrer, R. L. (1998). Graphical methods for detecting bias in meta-analysis. *Family Medicine*, 30(8), 579-583. La adresa https://www.researchgate.net/publication/13513488_Graphical_methods_for_detecting_bias_in_meta-analysis (accesat în 20.11.2018).

Gorman, F. (2017). *How to create a case study using APA format*. La adresa https://penandthepad.com/create-case-study-using-apa-format-1421.html (accesat în 3.11.2018).

Green, B. N., Johnson, C. D., & Adams, A. (2006). Writing narrative literature reviews for peer-reviewed journals: secrets of the trade. *Journal of Chiropractic Medicine*, 5(3), 101-117. La adresa https://familymedicine.med.wayne.edu/mph/project/green_2006_narrative_literature_reviews.pdf (accesat în 12.11.2018).

Greenhalgh, T. (1997). How to read a paper: Papers that summarise other papers (systematic reviews and meta-analyses). *BMJ,* 315:672. La adresa https://www.bmj.com/content/315/7109/672?ijkey=0c0eca6d84bf9daf7178a87234468c6fcedaef71&keytype2=tf_ipsecsha (accesat în 21.11.2018).

Moher, D., Liberati, A., Tetzlaff, J., Altman, D. G., & The PRISMA Group (2009). Preferred reporting items for systematic reviews and meta-analyses: The PRISMA statement. *PLoS Med,* 6(7): e1000097. https://doi.org/10.1371/journal.pmed.1000097. La adresa https://journals.plos.org/plosmedicine/article?id=10.1371/journal.pmed.1000097 (accesat în 21.11.2018).

Moher, D., Shamseer, L., Clarke, M., Ghersi, D., Liberati, A., Petticrew, M., Shekelle, P. Stewart, L. A., & PRISMA-P Group (2015). Preferred reporting items for systematic review and meta-analysis protocols (PRISMA-P) 2015 statement. *Systematic Reviews*, 4, 1. La adresa https://systematicreviewsjournal.biomedcentral.com/articles/10.1186/2046-4053-4-1 (accesat în 19.11.2018).

Pasek, J. (2012). *Writing the empirical social science research paper: A guide for the perplexed*. La adresa https://www.apa.org/education/undergrad/empirical-social-science.pdf (accesat în 3.11.2018).

Rother, E. T. (2007). Systematic literature review x narrative review. *Acta Paulista Enfermagem, 20*(2), aprilie/iunie 2007. La adresa http://www.scielo.br/scielo.php?pid=S0103-21002007000200001&script=sci_arttext&tlng=en (accesat în 12.11.2018).

Sava, F. A. (2013). *Psihologia validată ştiinţific. Ghid practic de cercetare în psihologie*. Iaşi, Polirom.

Scott, B. (17 mai 2014). *Format the abstract page in APA style, 6th edition*. La adresa https://hubpages.com/literature/Format-the-Abstract-Page-in-APA-Style (accesat în 16.08.2018);

Sweet, K. (f.d.). *How to write a case study in APA style*. La adresa https://classroom.synonym.com/write-case-study-apa-style-5127.html (accesat în 3.11.2018).

wikiHow. (f.d.). *How to write an Abstract in APA*. La adresa https://www.wikihow.com/ Write-an-Abstract-in-APA (accesat în 16.08.2018).

Abstracts. (f.d.). La adresa http://www.umaryland.edu/media/umb/oaa/campus-life/writing-center/documents/Abstracts.pdf (accesat în 16.08.2018).

How to write an abstract. (f.d.). La adresa http://www.whitesmoke.com/how-to-write-an-abstract.html (accesat în 16.08.2018).

Requirements for PsycINFO abstracts. (f.d.). La adresa http://www.apa.org/pubs/databases/psycinfo/publishers/requirements.aspx (accesat în 16.08. 2018).

Systematic reviews and meta-analyses: a step-by-step guide. (f.d.). La adresa https://www.ccace.ed.ac.uk/research/software-resources/systematic-reviews-and-meta-analyses (accesat în 19.11.2018).

The IMRaD format. (2017). La adresa https://sokogskriv.no/en/writing/structure-and-argumentation/the-imrad-format/ (accesat în 6.06.2019).

What are the different editing styles, and when do I use them? (24 august 2017). La adresa https://eliteediting.com/resources/different-editing-styles/ (accesat în 16.08.2018).

Writing an empirical paper in APA style. (2010). La adresa https://depts.washington.edu/psych/files/writing_center/APApaper.pdf (accesat în 16.08.2018).